

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1854 ————— Any XXXVI
BARCELONA, 10 DE JULIOL DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

EL BRAU AN ELS FLAMENCOS

—Tinguin, si són servits.

El sant diumenge a ciutat

el cronista fos donat a les sentències, n'escriuria una: «Digue'm com esmerses els diumenges i et coneixeré la flaca».

Pels pobles treballadors com el nostre el sant diumenge és un mirall.

En cap més dia de la setmana es pot estudiar tan bé l'ànima col·lectiva com en aquell que'l bon Déu va instituir per a repòs de l'home, a condició de no ésser capellà, *boy-scout*, *torero*, *foot-ballista*, moço de cafè, etaira o music.

Per això el dilluns els diaris tenen per a nosaltres un major interès i llegint-los refresquem els nostres migrats coneixements de batxillers sobre Psicologia, Lògica i Ètica, coses que'l P. Ceferino González ens inculcà molt tendenciosament, a la migrada edat dels divuit anys.

Si s'escrigués l'història dels diumenges barcelonins sabríem el què de les nostres costums i arribaríem a posar en clar, d'una manera certa, si som helens, cafres, aris o cartaginesos.

Sobre això tenim por que'ls nostres filòsofs, mestres, orientadors i demés gent que cura d'inculcar bons exemples i fer ciutadania a tot estrop, visquin quelcom distrets.

El diumenge l'home i la dona estàn en disposició de creure i seguir les màximes de la religió, de l'higiene, de la pedagogia, del bon gust i de tota mena de normes saludables al cos i a l'esperit.

El diumenge es viu; els altres dies es treballa o es ganduleja, i és sobre'l viure i no sobre'l treballar, o sobre'l no fer res, que hem de clavar nostres agudes mirades d'investigadors.

Confortat amb aqueixa creencia personal, el cronista intentarà avui oferir-vos un balanç d'una jornada dominical escullerta a l'atzar. Nosaltres, per antipatia a les coses que signifiquen ordre i previsió, mai hem usat carnet de notes.

El nostre inveterat desmemoriament ens guardà sempre de tota pedanteria, i no podem atentar contra'ls dictats de la providencia que'ns feu tan perfectes, duent un detestable bloc de deu cèntims a la butxaca.

Per aquest motiu i no per cap altre, atents al nostre propòsit, escullirem el darrer diumenge, els records del qual encara són frescos i belluguen en la nostra imaginació.

A tres quarts de cinc de la tarde, amb els dits en la butxaca dreta de l'ermilla, eixíem del nostre estatge, i a dos quarts de nou hi entràvem altra volta, amb els dits sempre en el mateix lloc. Poques hores d'esbarjo i ben aprofitades.

Haviem vist i havíem oït lo necessari per a fer el compte de la crònica dominical. En el camp de l'«Espanya», desgracies futbol·lístiques. Un *defensa* agredint a un in-

fant. Un *defensa* com un roure bonyegut i mal girbat, suós i vermell, amb el trajo de lluita oficiant de pedagóg, punint, tan lleugerament com volgueu, a un petit espectador, a la vista de cinc centes persones, pel delictes d'haver llençat un roquet com un pèsol a un company de camiseta, qui per la seva estatura i el seu cutis era evidentment invulnerable. Després, el mateix, esternellant a un seu germà, amb una trompada reglamentariament correcta, però que deixà al trompejat rígid com una post, sense esma i sense bleix. Ja abans, un altre futbol·lista que té fama de boxejador invencible, s'imposà a cossa directa a un adversari caigut, mentres amb les mans li prenía una cama, probant si era possible fer-li donar un capbuçó a tall de goç ensinestrat i màrtir. De la defensa d'aqueixos actes se n'encarregaren els mateixos admiradors dels atletes, i la diversió acabà anant els espectadors a grapats i a bastonades.

Entre tant, allà en la *plaza de toros* anomenada «Sport», també es divertien de valent. En *Joselito*, aquest minyó providencial, a dinou anys senyor d'Espanya, després d'una brega-deliri, quan acabava de fer prodigis amb un *toro dels nobles*, quan el tenia marejat, seduit, *ben séu*, fou *agafat* pel toro.

Aqueixa petita contradicció significa una ruptura clavicular, un forat a la cuixa de deu centímetres; un automòbil travessant la ciutat amb una pressa tràgica, seguit d'una multitud desesperada; un agrupament de tres centes persones renovant-se enfront de l'«Hotel d'Orient».

I els transeunts que no's toparen amb l'automòbil del *Joselito* ferit, es topaven amb el cotxe d'en *Punteret*, malmès de l'*escroto*, o amb la *camilla* del picador macat, acompanyada no més d'uns deu o dotze fidels de *menor cuantia*.

Els tres rastres de sang que eixien de la mateixa plaça sobtaren a la multitud endiumenjada. Aquesta multitud que havia dinat arroj i que al vespre compra *croissants* en les confiteries i beu alegrement deu cèntims de Xerès en la taverna automàtica del «Bar Americà», o cinc d'orxata en el quiosc de Canaletes.

No hi hagué remei per l'ignocenta joia que s'arregla a Barcelona sols anant en tramvia, mirant l'emboirat Tibidabo i la bomba del «Turó-Park». Qui no parlava dels *toreros* ferits, parlava dels futbol·listes malmesos. Un crepuscle de la Roma imperial en vetlles de l'Exposició d'Indústries Elèctriques.

I encara em deixava els *boy-scouts* retornant de la seva festa. Havien beneït una senyera, cantat l'himne de l'institució—dues coses fatals;—estès una *línea* telefònica, jogat al «conillet amagat», a la «gallina cega» i a altres jocs científics.

El cronista els vegé desfilar de retorn pel mig del carrer de l'Indústria, ple de pols. Un ganapia tocava el timbal en front de cada secció, un timbalet dels que deixen els Reis als nois que fan bondat. Encara duien el vestit d'hivern; el mateix mocadoret al coll—la prenda més enigmàtica del *boy-scout*,—el mateix sarró a l'esquena traspuant suor, les mitges de llana i no sé si la manta de campanya. Els mestres de caligrafia, gramàtica i demés assignatures primaries i pacifistes, marcial dintre'l trajo de vellut, amb les polaines de caçador, el *barboquejo* a la gola, vetllant per la simetria de l'escamot format en columna de quatre, obedients al ritme del timbal de fira, se giraven sovint, com els *cabos* de gastadors, llampant amb l'esguard als que no marcaven el pas.

I els pobres escolars, amb l'inversemblable bastó re-

L'ESTIUIG DEL SENYOR ESTEVE

—Ja m'agrada, ja, el camp... Però no hi trobo la comoditat.

glamentari al muscle, com una escopeta de canya, tenien aires de soldats soferts que han patit de sòn i de gana, i van pel món sense grans il·lusions, pensant amb l'aigua que renta i el matalaç que retorna.

Soc observat que'l *boy-scoutisme* emmagreix i fa envellir, però quan se'ls veu tan xics caminar a marxes forçades embolcallats per la pols d'una ruta, al sò d'un timbal, a la llum escassa del crepuscle, augmenta la compassió per a ells, i per a les mares, i per a l'exèrcit de demà, que ha de recollir aquests infants tan embafats de pràctiques heròiques, que és probable que's posin a jugar a bòlit a les barbes de l'enemic.

Pareixia que havien passat tots, quan comparegué una petita secció. Una escola de pàrvuls de les menys nombroses. El quefe era un senyor panxut. No podien

atrapar al batalló, que's perdía al lluny, i això constituïa evidentment un erro tàctic. El capità volgué restablir el *contacte* i ordenà amb vèu cavernosa:

—*Paso ligero, marchen!*

I allí teniu al senyor respectable seguit dels infants abrigats per la polsaguera, a pas gimnàstic, flamejant banderots, pel centre del carrer—els hèroes no han passat mai per l'acera—com un escamot de moltons ressa-gats ajuntant-se a la ramada.

Arribat a casa, el cronista, feu el repàs d'aqueixa diada dominical. El cronista enyorà el garbell de les santes dònes jogadores de vescambrilla i escusà l'obligat dòmino dels companys periodistas ex-redactors d'*El Poble Català*, amb el qual ja no'm planyia d'haver-me contaminat alguna volta.

P. BERTRANA

Una opinió sobre'l crim esgarrifós

Un subscriptor ens envia el present escrit per a que l'insertem, desitjant contribuir d'alguna manera a l'aclaració de l'afer que tant apassiona a tothom.

«Maura, sí!»

An el misteriós crim que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA ha anat seguint pas a pas, i gota a gota, de sang innocent, es presenten nous indicis que podrien donar llum an aquesta causa que està esgarrifant a tot Barcelona.

El llegidor recordarà que en la gola de l'assassinat s'hi varen trobar uns bitllets de Banc, i prop dels bitllets hi havia el mulato (?), i a la maleta hi havia el gat mort.

Doncs el mulato no és ben bé mulato. S'ha descobert que era gitano, i que era un conegut lerrouxista. S'ha descobert que'l gat era tendre, i s'ha descobert lo més important, que'ls bitllets deien «Maura, sí!».

No podrien ésser antecedents, això? No podria ésser que'l lerrouxista hagués fet empassar els bitllets a la víctima? No podria ésser que'l gat fos per un míting? No podria ésser un crim polític? No podria ésser que'l «Maura, sí!» hagués emmetzinat al difunt?

Tot això està per aclarir, i de la manera que treballa el jutjat no tardarà un any en aclarir-se.

Nous indicis

Al tal jutjat, per actiu que sigui, i per més que'ns mereixi tots els respectes, no podem menys de fer-li avinent que no ha cercat amb prou diligència al procedir a les diligències.

Ha mirat pels recones, per si trobava òssos? Ha fet desenrajolar la botiga? Ha fet desempedrar el carrer? Ha resseguit totes les comunes?

Si podia trobar uns quants òssos, siguin de cos gran o d'albat, se podrien aclarir moltes coses.

En tots els crims sempre hi han òssos, i qui es menja el tall s'ha de menjar els òssos.

Podria ésser que'l tal lerrouxista hagués tingut amors amb la víctima, i dels amors en ve un abort, i qui diu abort diu un setmesó; podria ésser que'l marit s'ofengués—n'hi hà que s'ofenen—de que la dòna li faltés amb el mulato, o lerrouxista, i entre tots dos, o entre tots tres, hi hagués hagut infanticidi, i podria ésser que'l «Maura, sí!» no més fos l'esca del pecat.

«Tu m'hàs dit naps i jo't dic cols», i d'una punyalada en ve una altra.

Noves declaracions

Segons diuen, ha comparegut a declarar un matrimoni cansalader que vivia davant de la casa d'autos.

El tal cansalader no ha estat mai processat i la seva dòna tampoc, lo que prova l'honradesa del matrimoni-testimoni.

El cansalader s'expressa en català i parla clar i català. No és ample i gruixut com solen ésser els del seu gremi; té una calva llustrosa—tal volta suada—, va afeitat a l'anglesa i va vestit amb decència, modestia, senzillesa i corretja, i la seva muller, amb lo mateix, a més de mocador al cap, dels que se'n diu de mitja fulla.

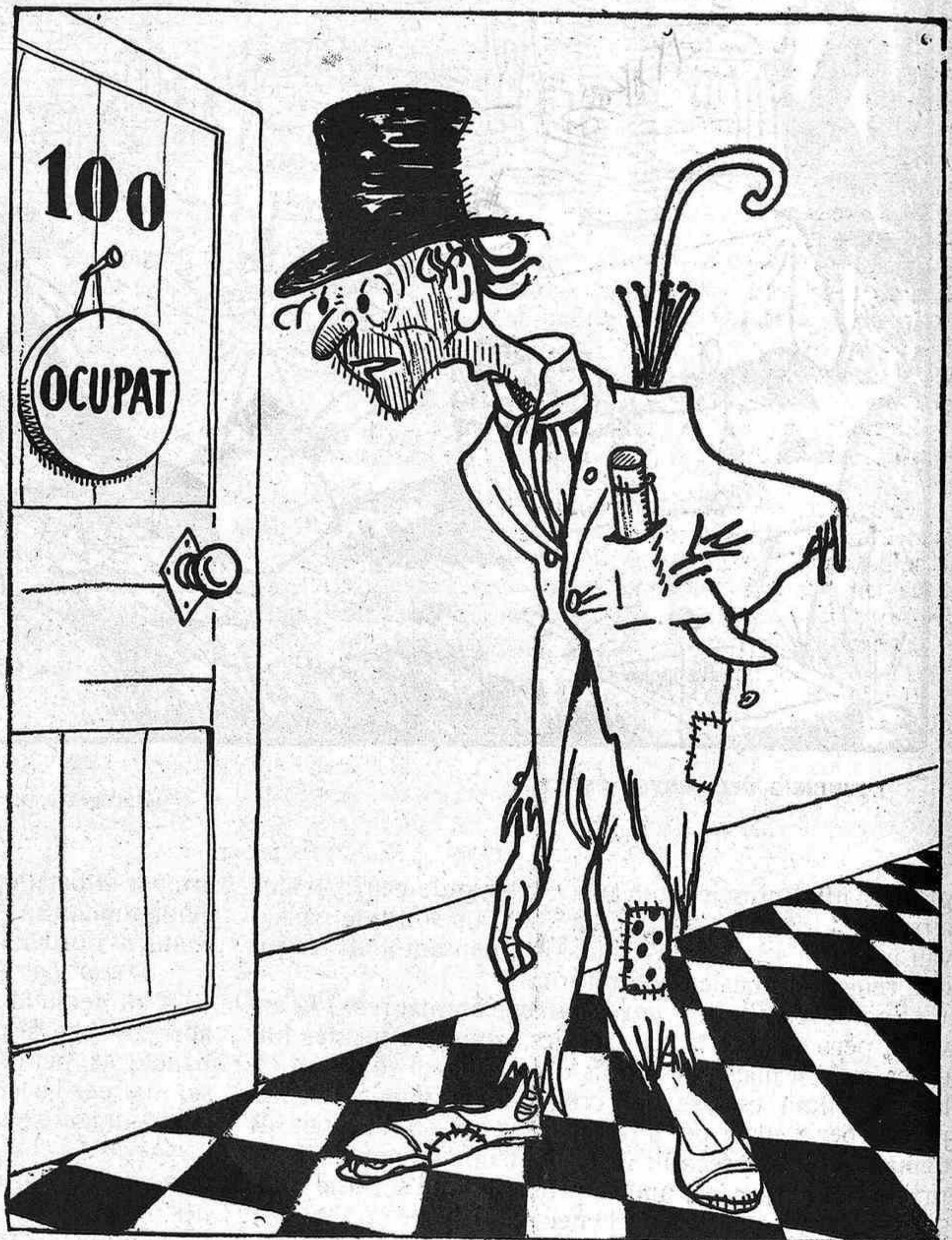
El cansalader ha declarat que'l matrimoni interfecte tirava cansalada a l'olla. Això sembla que no té importància; però en un crim tot en té, d'importància.

Els malograts feia dos dies que no'n compraven, de cansalada. Vol dir que és que ja no feien olla? Vol dir que menjaven fora de casa? Que havien perdut les bones costums que havien hereditat dels seus pares? La casa que no fa carn d'olla pot ésser una casa de gent de bé?

Tot ho esbrinarà la justícia. Nosaltres no fem més que senyalar-ho.

Els perits examinen la sardina

Els perits del peix han declarat que'l trobar una sardina viva, al cap de molt temps d'estar en eixut, no és tan extraordinari com sembla. Hi hà sardina que de Mollet l'envien a l'interior d'Espanya, i, si no la poden vendre, la tornen, i aquí ens la mengem com si fos fresca.

UNS PER POC, ALTRES PER MASSA

—Sempre ocupat! Ditxós d'ell! lo fa mesos que cerco ocupació i no'n trobo.

A l'Aquarium del Parc, sense anar més lluny, hi hâ peixos que viuen sense aigua, i, si volen respirar, tenen de treure el morro a fòra, i en la nostra pescateria es veuen molls que's conserven com cossos sants.

La sardina és molt vividora. Linneo declara que n'ha vist casos, que, posant-hi un pols de sal, s'han bellugat dies i dies, com si estessin al mig del mar.

Lo que'ls jutges tenen de fer és incomunicar aquest peix, i, ja que és viu, ell declararà, i podria ésser un gran testimoni.

Qui sab?

A l'arribar aquí tenim un dubte, i no voldriem ofendre als difunts.

No podria ésser que morissin de desavinença matrimonial? Que estessin cansats de viure junts? Que morissin espontanis per no veure's més l'un a l'altre? Que s'avorrissin mutuament i diguessin: «Morim tots dos i carreguem els morts al mulato?».

Això seria un gran argument per a implantar el divorci a Espanya! Quants matrimonis viuen junts i no s'acaben de matar perquè no'ls ho permet la llei! Quantes víctimes porta el Sant Nus! Quantes desgracies ha fet l'Epístola!

Hi hâ el gat mort! Les gotes de sang! L'autopsia! Les declaracions!... I què és tot això, davant de l'odi de viure plegats un matrimoni que no's pot veure en vice-versa?

El digne jutge, si és que és casat i li ha sortit la dòna un xic guita, es farà càrrec del nostre dubte. Ell sabrà lo greu que és matar; però també sabrà lo greu que és viure quan aquest viure no és voluntari, i posarà atenuants a la causa.

S'hauràn d'absoldre

El «Maura, sí!» i la desavinença crec que'ns duràn per bon camí, per a aclarir els dubtes que'ns queden.

Que hi han les gotes de sang!... I ens hem d'espantar per quatre gotes?... No n'hi ha hagut més als Balkans, i al Marroc, i a Trípoli, i al Mèxic, i no fem córrer als jutges i escriptors, i no deixem matar a les bones sense gastar paper segellat?... Que no són tan dignes quatre moros com un matrimoni anònim?

Cerquem el crim, que per això es cobra; però que no aturin quatre taques, que amb un xic de sulfumant s'esborren!

El crim se veu que és passional. Si ha mort el metge an ella, al fer-li l'autopsia, és per la passió a la ciencia; si l'assassí ha sigut el gitano, ha sigut per passió política, i, si és que s'han mort l'un a l'altre, per passions matrimonials, que fan de molt mal aturar, perquè cada matrimoni és un món.

Creiem que'ls morts, encara que siguin morts, el Jurat els tindrà d'absoldre.

De totes maneres, en cas que restés probat que'l matrimoni s'ha mort per si sol i per sa propia saó, el jutjat té que cercar els còmplices.

No hi hâ més, els còmplices han d'aparèixer, per a tranquilitzar a l'opinió pública, justament alarmada.

C. A. DE L.

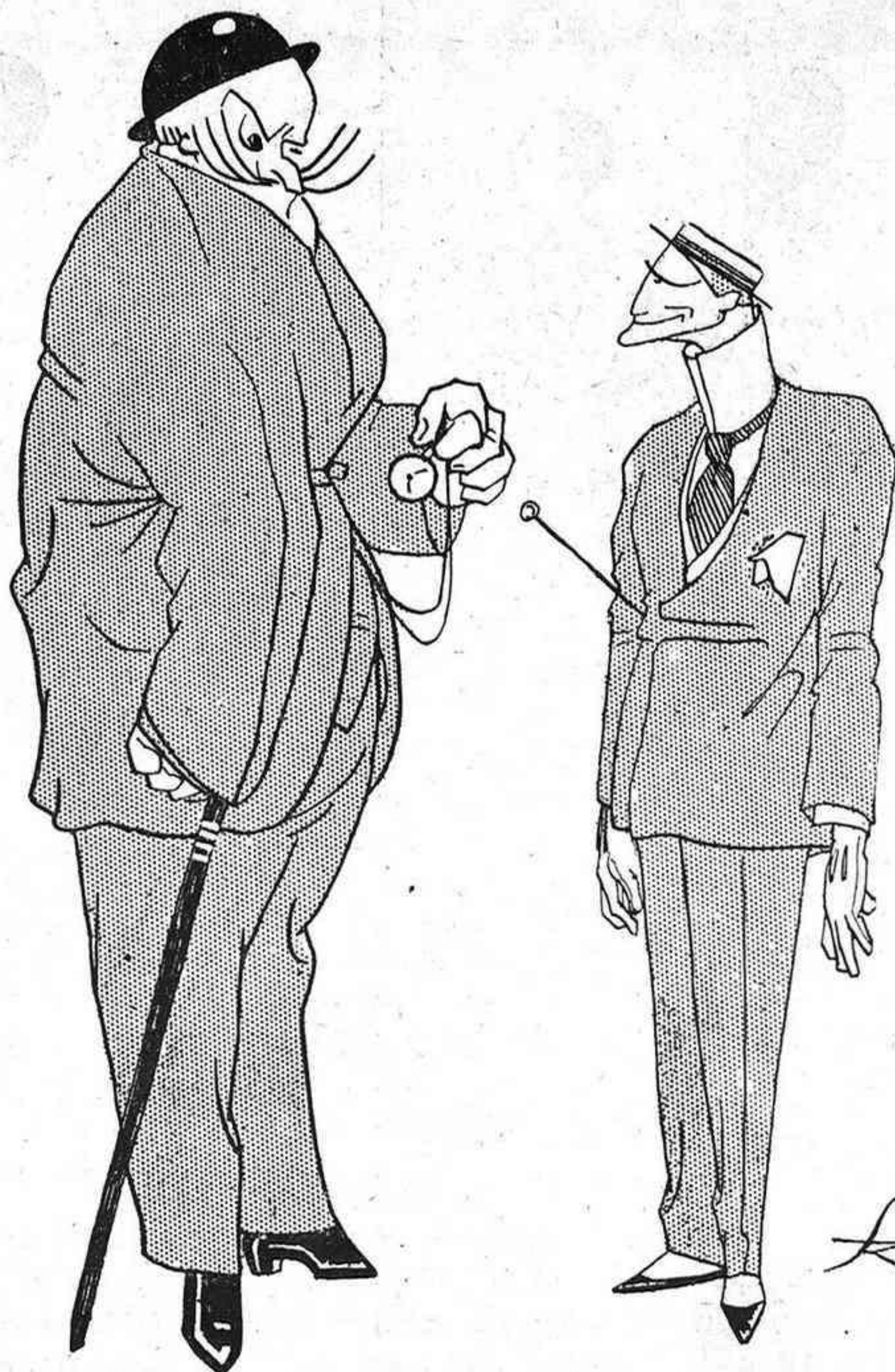

Amenitats «diluvianes»

Capítol primer.

Les explicaderes d'El Diluvio:

Dona compte als seus lectors de que l'auto del doctor Sabater va estrellar-se contra una farola del passeig de Gracia. I, volent detallar lo que va succeir després del xoc, diu:

—No't facis il·lusions. Aquest rellotge és una patata!
—Doncs mira que, al preu que estàn avui les patates, pot-ser, si ho fos, encara hi sortiria guanyant.

«El vigilante particular que presta servicio en aquel sitio se dispuso a acompañar al doctor Sabater a la Casa de Socorro, pero a los pocos pasos sufrió un desvanecimiento y tuvo que sentarse en uno de los bancos del paseo de Gracia. Pasaron después por allí unos amigos suyos en otro auto y en él se llevaron al herido a su domicilio...»

Com se comprèn, *El Diluvio* s'ha proposat dir una altre cosa, però lo cert es que de les seves explicacions s'en dedueix:

Que'l vigilant, no se sab perquè, va sofrir un desvaneciment; que tingué que sentar-se en un banc del passeig, i que, havent passat per allí en un altre auto uns amics del vigilant, varen endur-se a casa seva... no se sab a qui.

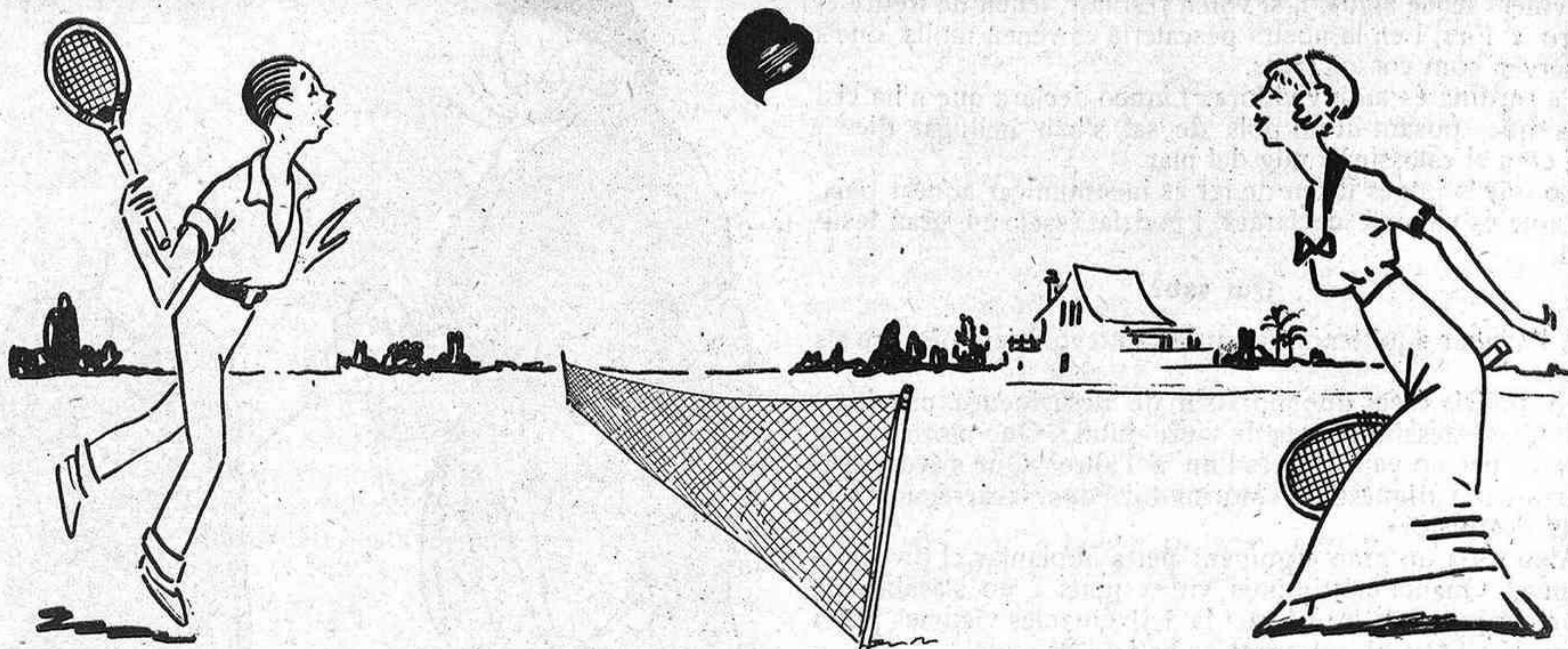
Capítol segón.

L'informació d'El Diluvio:

Després de lamentar-se de l'obra destructora que'ls trinxeraires realitzen en el monument a Colón, escriu:

«Ya que no sea posible colocar una guardia permanente junto al monumento, colóquese al menos una valla que haga imposible el acceso a los altorrelieves de Vallmitjana».

En efecte: en Vallmitjana no té en el monument ni un sol alt relleu.

Capítol tercer.
 El francès d'*El Diluvio*:
 «Nevers, 3.—Un automòvil en el que viajaban cuatro pasajeros fué arrollado por un tren en el pasaje Niveau».
 El divertit periòdic ignora que *passage a niveau*, en francès, vol dir simplement *pas a nivell*.

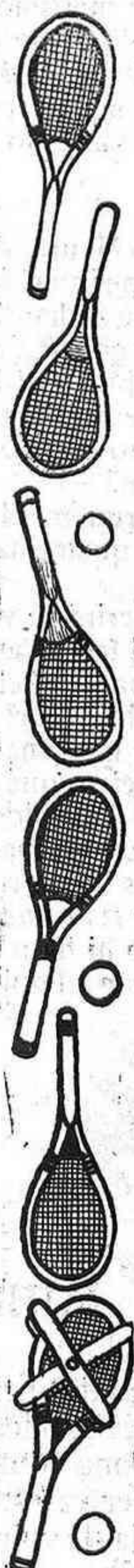
* * *

Afortunadament...
 Dies enrera, un apreciable rotatiu barceloní publicava un extracte de la premsa local. Però succeí que, per un disculpable defecte tipogràfic, el títol de la secció va apareixe en aquesta forma:

LA PRENSA LOCA

I, amb la major naturalitat, començava:
El Diluvio.
 Hi hà errades d'impremta providencials.

MITU

La *cogida* del *Gallito*

RAN com sempre, Barcelona, que ha sigut, és i serà la primera ciutat de les Espanyes en tota mena de renglons i tecles, acaba de presenciar l'espectacle més sensacional de l'any, precisament quan la cèlebre vila d'Algeciras semblava voler-li passar la mà per la cara, aprofitant la post del pit de don Rafel Gómez i Ortega.

—*Cogida del Gallo*, eh?—ha dit la nostra estimada mare.—Doncs, teniu, *cogida* de l'altre *Gallo* i crim del carrer de Sant Ramón per torna.

Nosaltres, que apreciem en lo que val el cèlebre Josepet, com sab i ens ho agraeix el senyor Junoy, anarem a veure'l treballar, i ensemper vegerem com l'enganxaven i el tiraven enlaire, i, un cop a terra, l'apaliçaven; millor, l'apaliçava; porque fou el brau tot sol qui, rabiós, li plantà una mà de cops d'unglot, semblant talment un boxejador.

COSES DE BARCELONA

EL JARDÍ ABANDONAT

Els jardins abandonats sempre han sigut propensos a la poesia. Els temps hi han passat marcant-hi arrugues. Els homes els han trepitjat. La molsa hi ha fet el seu fet. El corc hi ha posat els seus jornals. Se n'ha apoderat la formiga, sempre feïnera i endressada, i, darrera de la formiga, ha vingut el guarda-paseos, i després la fulla seca, i després... l'anar-hi a fer versos.

Barcelona, que té de tot, tant del rengló de l'indústria, com de l'alt comerç, com del fer versos, també havia de tenir el seu jardí abandonat; i ja'l té: el Parc de Barcelona.

És impossible de trobar-ne un de més abandonat. Ni en les cases de nobles caigudes, ni en les torres dels senyors Esteves, ni an els palaus reials sense rei, es trobaria més poesia, de la mena abandonada, que an aquest Parc abandonat de todos los ciudadanos.

Els ciudadanos són els primers que l'han anat abandonant, perquè han fet córrer que era humit; els regidors, com que era humit, no s'han cuidat de fer-lo regar; de no regar-lo i de l'humitat, s'ha anat secant de mica en mica, i avui ens trobem que, essent tan moll, les plantes moren de set, i que en un terreny tan reumàtic se van marcint els troncs i les fulles, i que allò és una tardor eterna.

S'han de veure aquelles magnolies, per veure el mal que fa l'humitat quan a l'humitat hi falta aigua: semblen vernilles de paraigües. S'han de veure aquells oms i aquells tells, que semblen arbres de carretera; aquella eura bruta de pols; aquell Fontova sense nas; aquell Gurugú de pes-

I ara escoltin com va anar.

Surt el segon de la tarde, que era llarg, espolsat de carns, *carivacado*, *corniveleto*, *mogón*, *rabón*, *castaño*, ull de perdiu, enllençolat, amb calces, *berrendo* i *jabonero*. Ademés treia la llengua, bramava i donava males mirades.

Al sortir el burxaren de *refilón*; però desseguida el *Joselito* li començà a fer tercerilles pel davant, i un senyor que jo tenia al darrera cridà, commogut:

—*Olè!... Cuatro sin enmendarse!... Olè!*

Jo vaig dir, per fer-me l'intel·ligent:—Me sembla que són cinc.

I ell va contestar-me:—Burro!

No sé quin sant me va detenir de clavar-li dugues bufes; però me n'he alegrat, perquè així he pogut veure al *fenómeno* clavant *banderillas* i dançant una mena de ball de punt amb la bestia.

A la gent i an a mi ens agradava molt; quan, tot d'un plegat, ell que agafa una espasa i burxa al brau; el brau s'enfada, agafa una banya i el burxa an ell, i, després de burxar-lo, alça la pota, li dona un cop d'unglot i li trenca un òs.

Jo me'n vaig anar. Els demés se quedaren cridant com ximpls, menjant cacauets i bevent gaseosa.

M'estava explicant-ho al senyor López, quan el portaren a l'hotel que tenim a sobre casa. Ne voleu de gent, darrera?

Després començaren a venir senyors mudats i xicots de telegrafs i telefons, carregats de paperam... Verge!... Semblava una processó.

Per fi, don Antoni, que és més tafaner que una comare, em digué:

—Vagi, vagi. Miri què passa, com està, i què són tants telegrams.

Jo que m'enfilo escales amunt, fins a l'alcoba de l'hèroe. No'l vaig poguer veure; però un company meu, que és valencià i es diu Blanquet, m'ensenyà una mostra dels *partes*, la qual copió:

«*Joselito, me has matado.*—*Sánchez Guerra.*»

«*Mi bendición te acompaña.*—*Antolín Peláez.*»

«*Ara més que mai!*—*Lerroux.*»

«*De invalidarte, cuenta con un estanco.*—*Echegaray.*»

«*Agraim que, ja que tenia que fer-ho, ho hagi vingut a fer aquí.*—*Prat-Cambó.*»

«*Eh, quin gust dona?*—*Rafael.*»

«*Catalanista!*—*Juan de Urquía.*»

«*Pida por esta boca.*—*Dato & Co.*»

—Firmaré «*X... XIII.*»

I després tot lo que vulguin.

Vaja, que tingui una bona cura.

LLUMS

A LA DELICIOSA

—M'agrada anar als banys, perquè sempre s'hi troba alguna cara coneguda.

sebre; aquelles figures de marbre Porland; aquells gerros estil Falqués; aquell palau de vora del pont, que sembla una fàbrica de sabó, de remolatxa o de productes químics que ha quebrat per manca de pagament; aquells brolladors eixuts; aquells boscos de costellada que fan flaira d'al·lioli; aquell camí veinal que l'atravessa pel mig, i aquells escardots, i aquelles ortigues, i aquells camps de solar en venda..., per a comprendre tota la poesia que s'ha apoderat d'aquells jardins i de la vergonya dels ciutadanos.

Fins les besties, les pobres besties, que no intervenen per res en l'ambient d'aquell camp perdut, i que si els hi obrissin la porta ja fa temps que haurien canviat de Parc, sembla que també pateixin de la sequedat d'aquells llocs. Els pavos reials tots semblen femelles. El pavo muticus de Conxinxina, en lloc d'aquell vano esplèndid, tan sols li resten quatre plomes estilogràfiques a la cua. Als cristatus blancs de l'Índia, perquè semblessin de l'Índia, haurien d'anar a la bugada. El galiculata (que vol dir ànec) ha anat deixant tota la ploma entre'ls filferres de la gavia. La cigonya, que està avesada a aguantar-se amb una cama, ara's té d'aguantar amb falques. An el pobre cigne li manca aigua; an el resignat ós, pa sucuat amb vi; de la casa de l'«Avi», no'n parlem, perquè allò ens faria plorar, i si anem fent una interviu a totes les besties allí presoners, sols els mancaria el parlar per a renegar de Barcelona i de tots els seus ciutadanos.

Els voltants del museu, sobre tot; allò ja no és abandó; allò ja ve a ésser un museu que, abans de que fos acabat, l'haguessin portat als «encants». Al davant, el camp d'atraccions, amb totes les bestieses que hi solen haver an els camps on se prova que la tonteria no té fites ni té fronteres; a la dreta, el cèlebre llag, que s'alimenta de l'aigua d'una cascata que no'n té i que ha de viure d'un dipòsit que viu de servir d'assil dels pobres; a l'esquerra, aquell camí-ral que dona pas perquè'l vianant pugui entrar amb més comoditat a trepitjar lo poc que queda, i darrera, una paret de tanques de fusta que's podreixen de nou en nou, i de bastides que no serveixen, i pilots d'escombraries, i, tot plegat, tirat allí terra, com unes golfes a l'aire lliure, per vergonya de la ciutat comtal i de tots aquells ciutadanos.

Sí, poetes! Ja teniu jardí. Ja teniu on anar a fer versos. Aneu-ne a fer, mentres els regidors se dediquen a la prosa.

XARAU

Postal

Cada dia sols passar pel davant de casa meva; si no soc pas al llindar, prou sento les passes teves que ressonen pel carrer i al meu cor, que ja t'espera. Surto a la porta, i quan tu, per cubrir les apariencies, me saludes, ans els ulls ja s'han dit tot un poema.

LL. SUREDA PARADÍS

La discussió d'una quefatura

EL MICO.—Crec arribada l'hora, ara que tenim alcalde nou...

EL CAIMAN.—Alcalde vell!

EL PELIKAN.—Que calli la ratlladora de formatge!

EL MICO.—Això és; que calli. No permeto interrupcions. En Boladeres, sense patilles, pot considerar-se alcalde nou. I encara que tots els batlles de Barcelona prenen la vara no més que per a fer l'ós...

L'OS.—Demano la paraula, per al·lusions.

EL MICO.—No hi hà paraula. Això d'ós ho dic i ho sostinc en sentit figurat, i si a sa senyoria no li plau, entorni-se'n a Siberia. Deia, doncs, que ara que tenim alcalde nou, i en vista de que l'Avi continúa mort, i no vé altre elefant a substituir-lo, podríem discutir entre nosaltres la quefatura de la Col·lecció Zoològica.

EL LLEÓ.—Es inútil. Aquí no hi hà altre quefe que jo, que soc el Rei de la Selva i el símbol d'Espanya.

LA LLEONA.—Parles molt bé, «Romeo»... Tu ets el Rei!
LA ZEBRA.—Però nosaltres som republicans, i cridem «Lleó no!» «Romeo jamás!»

EL CORB.—Jo considero que lo primer que havem de fer es constituir-nos i crear un fons de resistència... de llonguets.

L'AUSTRUC.—Proposo que's nomeni tresorer i caixer al Kangur, que és l'únic que ja's porta la bossa.

EL KANGUR.—Renuncio a la gracia. El tresor pot guardar-lo igualment el Pelikan, que porta un boçot en el sota-barba. La meva bossa és per a posar-hi els meus estimats infants i no per a omplir-la de comestibles. Després, dels pecats dels pares, els fills ne van geperuts.

EL DROMEDARI.—Alto! No val a tirar indirectes. El retreure defectes físics és una insidia estúpida. Això entre companys no's fa.

EL MICO.—Prou paraules i més fets. Penseu, amics,

que la quefatura que's discuteix ha de correspondre a un exemplar adequat a l'altíssima representació del càrrec. ¿Què'n treurà per exemple, S. M. el Lleó d'ésser amo dels llonguets, si no li agrada més que la carn?... I el vanitós paó, que sols menja gra?... I jo, que sols m'atipo de cacauets i avellanes?... Sincerament crec que a cap de nosaltres ens convé substituir al Elefant, si no volem morir d'un empaig. Reflexioneu bé això, doncs, i passem a la votació secreta.

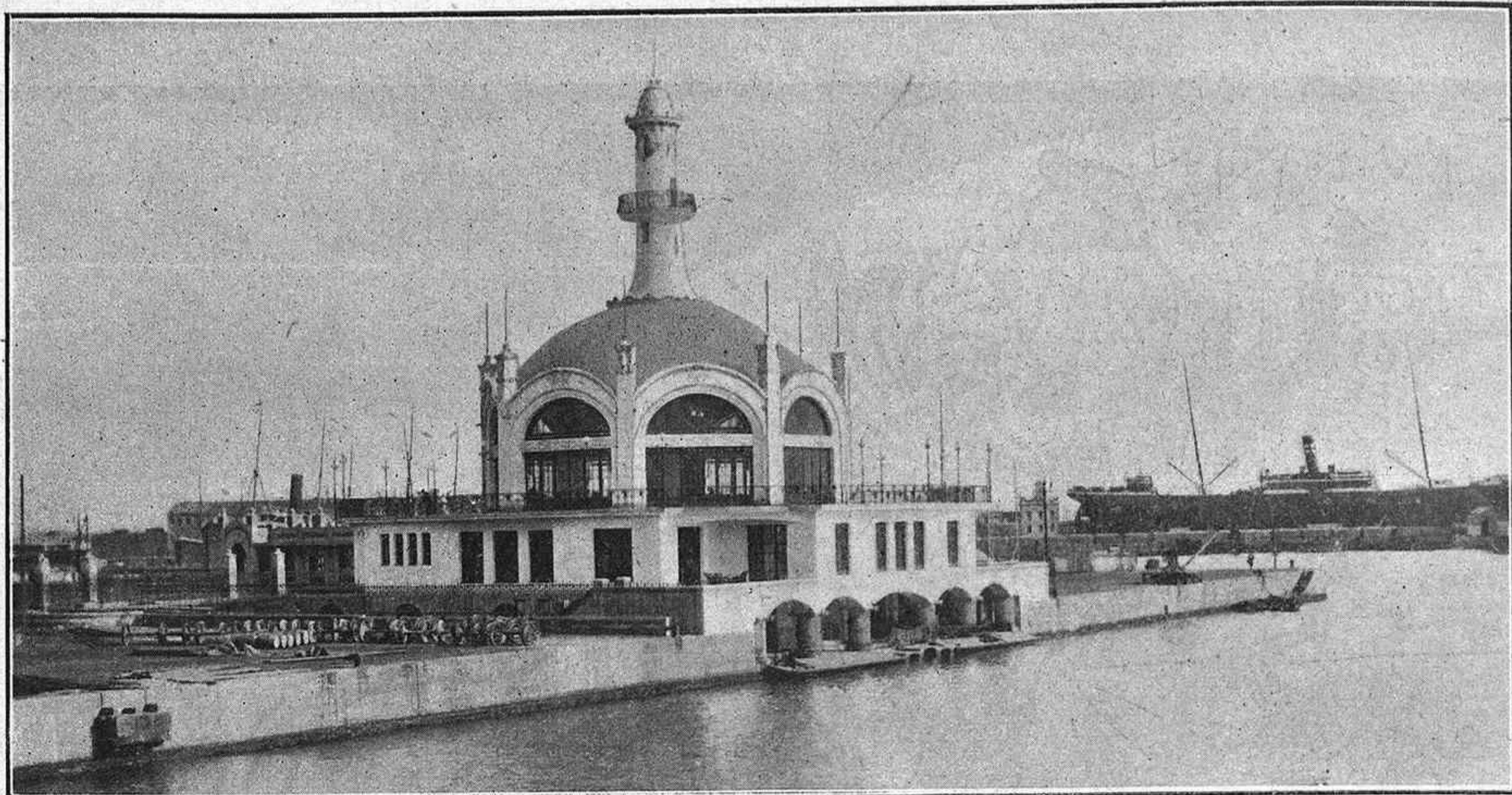
LA HIENA.—Molt ben dit!

EL TIGRE.—Bravíssim!

(Tots, bestiacs i bestioletes, escriuen un nom en una fulla de plàtan, i van a depositar-la a la taula de la presidencia).

EL MICO (somrient, després d'inspeccionar els vots).— Estimats companys, em felicito de que tots havem estat de acord. (Amb tò solemnia). En substitució del malaguanyat Avi, queda proclamat quefe don Guillem de Boladeres!

INAUGURACIÓ DEL CLUB MARÍTIM

Per als aficionats al sport nàutic en general, i molt particularment per als nombrosos socis del Club Marítim, fou el diumenge passat un dia d'inoblidable festa, amb motiu d'inaugurar-se el magnífic edifici de sa propietat, que embelleix el moll de Barcelona.

El nou local conté una espaiosa i elegant sala de festivals, saló de billar, biblioteca, sala de juntes, dipòsit d'embarcacions, i altres dependències adequades al sport marítim.

La solemnitat constà de diversos actes oficials, entre'ls quals cal remarcar: les regates a vela, les de canots i les de llanxes automòbils, guanyades,

respectivament, per l'*Orione* (Mas), el *Victoria* (Vidal, Weber i Sala), i l'*Electric* (Mendoza); i, finalment, un àpet esplèndid en obsequi de les autoritats i d'altres persones distingides.

Després del banquet, com és costum en aitals llocs, on s'hi reuneix molta gent jove, dónzells ardits i nenes guapes, vingué l'indispensable ballaruga; i eren les tantes de la matinada quan se donà per acabada la festa, per l'èxit de la qual mereix tota mena de felicitacions don Rafel Morató, President del Club, i veritable ànima de l'entitat, a qui es deu principalment el progressiu impuls del nobilíssim sport nàutic a Barcelona.

PRINCIPAL.

«Com vos deia, Fontanelles...»

Acabada la temporada, la gloriosa temporada Simó-Raso, —gloriosa entengui's artísticament, no pas econòmicament— s'han inaugurat les sessions pel·licolaires, que són un èxit.

TÍVOLI.—*La Trianera*, en un acte i dos quadros, va agradar més per la presentació, molt apropiada, i per la música, seriosa i amb pretensions, que pel llibret en si.

Això i la reproducció del celebrat «vaudeville» *La señorita Capricho*, han sigut les dues obres amb que s'ha despedit la companyia, que ja havíem quedat en que era bastant fluixeta.

Quan tornin a Barcelona, lo que han de fer abans aqueixos artistes és pendre molt ferro i molt oli de fetge de bacallà.

= Ahir, dijous, degué inaugurar una serie de deu funcions la companyia de sarçuela i òpera espanyola dirigida

per en Pau Gorgé. El debut va fer-se amb la tan celebrada opereta en tres actes —joia musical del mestre Usandizaga— *Las golondrinas*.

Els desitgem un bon èxit, i prometem dir-ne quelcom en el número que ve.

NOVEDADES.—No's queixaràn els parroquians d'aquest teatre. Les estrenes s'estalonen de tal manera que acrediten el títol de «Novetats» que porta la casa. Durant els darrers vuit dies ens han donat dues obres interessants: *El secreto*, comedia en tres actes de H. Bernstein, que és un estudi de fonda psicologia femenina, al voltant del qual gira una acció dramàtica plena d'hàbils efectes; i *La toma de la Bastilla*, joguina satírica d'en Sacha Guitry, que, a pesar de lo inversemblable dels tipus i de l'argument, manté la rialla als llavis, tot fent rumiar a l'espectador, per les grans veritats que en broma, en broma, se desprenen del diàleg, que és d'una finíssima causticitat.

L'interpretació bona, en una i altra.

= Dimarts, per a benefici de l'aplaudida primera actriu Pérez Vargas, degué estrenar-se *La hija*, comedia en quatre actes dels senyors Jumont i Douchent, traducció de Maristany i Girodier.

ENGINY PERIODÍSTIC

—Ja veureu si'n serà, avui, de frapant la meva crònica!

No'n sabem res, a l'hora d'extendre la present nota. Lo que sabem és que aquesta setmana và la despedida de la companyia.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Dissabte passat va celebrar-se un dels concerts que l'«Associació de musica *da camera*» organitza anualment.

El concert era d'homenatge a J. Sebastià Bach, i integren el programa l'*Overtura en do*, per a dos oboes, fagot i orquestra, el cèlebre *Concert Brandemburgués en sol* i el *Concert en do*, per a tres pianos i orquestra.

En la primera part, que consta de vuit fragments graciosíssims, plens de caràcter, fou interpretada amb gran pulcri-

tut de ritme i dicció. En especial els solistes senyors J. Mur, Giordani (oboes) i J. Sadurní (fagot), feren una labor exquisida, mereixent, amb el mestre Rabentós, els grans aplaudiments de la selecta concurrència.

En el *Concert Brandemburgués*, el conjunt orquestral adquirí més força i homogeneïtat. Els tres temps, de que consta en l'esmentat concert, obtingueren una interpretació seria, sense efectismes, però prou expressiva per a entusiasmar a l'auditori. Fou on l'orquestra del mestre Rabentós demostrà la seva disciplina i la seva bona fè, posant-se al nivell de les ja de temps constituïdes i compenetrades.

En Blai Net, en García de Lens i en J. Gibert, en els tres pianos, s'encarregaren de la tasca més difícil de la tercera

—I doncs, mamà, aquest any, per què no anem a Caldetes?
—Perque necessitem els quartos per caldets.

part. Indubtablement, malgrat a les esplèndides condicions d'aqueixos tres senyors i de la seva gran cura en l'execució, el so dels pianos no arribà a fondre's com hauria sigut de desitjar amb el sò de l'orquestra. Mes això no és culpa d'ells ni de ningú. Bach no escrigué pas el seu *Concert en do* per a piano, i en això radica exclusivament el mal.

Sigui com vulgui, el concert de l'Associació de musica *da camera* fou un èxit.

El mestre Rabentós se'ns mostrà un excel·lent concertador, endevinant-se a través del seu accionar precís i sobri, l'amor i l'entusiasme que sent per la musica de Bach.

Cal felicitar-lo sense regateigs ni reserves.

Estimats lectors: dispensin si el revister no és més llarg. ¿Què diantre haig d'anà als teatres, siestic tan bé al «Turó-Park»!

Als peus de Sant Cristòfol

Es el dia del patró dels *chofers*.

Sant Cristòfol, que està molt ben enterat de les malifetes dels seus protegits, se disposa a rebre'ls de la manera que's mereixen.

Se n'hi acosta un.

—Venerable sant, ampareu-me, aquest any, com l'any passat vareu fer-ho.

—De quantes desgracies t'acuses?... La veritat!

—He matat a tres criatures, una vella, dos gossos, una cabra...

—Arri allà, doncs!... Que t'ampari Judes Iscariot.—

Se presenta el segon.

—Gloriós Sant Cristòfol...

—Abans que tot, conte'm les teves hassanyes.

—Dugues morts, set ferits, nou arbres a miques, tres faroles a càn Pistraus...

—Vés, no puc beneir-te.

Apareix el tercer.

—En tan memorable diada...

—Al gra. Fes-me un extracte de la teva fulla de serveis.

—Enviats directament al cementiri, quatre. Ferits: al Hospital vell, dos; al Clínic, onze.

—Hala, doncs; fòra d'aquí.—

I per aquest tenor, van acudint *chofers* i més *chofers*; tots, si fa o no fa, tan bones persones com els tres primers. El que no ha fet morts, ha trencat cames; el que on ha trencat cames, ha desbaratat costelles.

—Al carrer, al carrer!—els diu a tots Sant Cristòfol, negant-los, indignat, la seva benedicció protectora.

N'arriba, per fi, un, que amb molta humilitat comença l'acostumada pregaria.

—Benaventurat Sant Cristòfol, us suplico que...

—Espera't. Quantes morts has fet?

—Cap.

—I ferits.

—Cap.

—Ni gossos, ni gats, ni...

—Ni una mosca.

—Molt bé!—diu Sant Cristòfol, tot joiós.—Jo't beneixo i't prenc baix la meva protecció.

—Gracies, moltes gracies!...

De sobte, al sant, se li acut una pregunta.

—Quant temps fa que fas de *chofer*?

—Cinc minuts. Aquesta és la primera vegada que surto al carrer guiant automòbil.

A MARCH

ESQUELLOTS

El senyor don Guillem de Boladeres, inflat com un paó, ha fet sapiguer a la Premsa que ha rebut quatre centes cartes de veïns, felicitant-lo pel séu nomenament d'alcalde.

No creiem que valgui la pena d'engallar-se tant, per una cosa així.

Que li han escrit quatre centes cartes?

Que compti les que no li han escrit, i veurà com encara puguen moltes més.

Diumenge passat va haver-hi un míting Pro-Sarrià, que va resultar un valent cant separatista, un bel·licós himne a la *patria chica*.

Allí va parlar-se del jou ignominiós, de les cadenes, dels grillons i de l'odiós centralisme.

Patriotes reconstruïts com els sarrianencs se'n troben ben pocs a la terra.

A la sortida del míting preguntàrem a un dels concurrents:

- Vostè és fill de Catalunya?
- No, senyor.
- Com?... No és de Barcelona?
- Tampoc.
- Doncs, d'on és, vostè?
- Soc del Desert de Sarrià.

Per la Premsa ens enterem que'l govern francès acaba d'adquirir un quadro del nostre bon amic i company Santiago Rusiñol.

Es veu que l'afortunat autor de «Jardins d'Espanya» està molt ben relacionat amb les potencies.

El quadro agraciat és un d'aquells dos deliciosos «patis blaus» que vàrem tenir el gust d'admirar-li, no fa gaire, a «Cân Parés», i que darrerament fou exposat al Saló de París.

Ahir era el rei d'Itàlia, persona de molt bon gust artístic, a pesar de rei, qui li pagava, bitllo-bitllo, un grapat de lires per un quadro; avui és el govern francès qui li dóna una butxada de francs a canvi d'un altre...

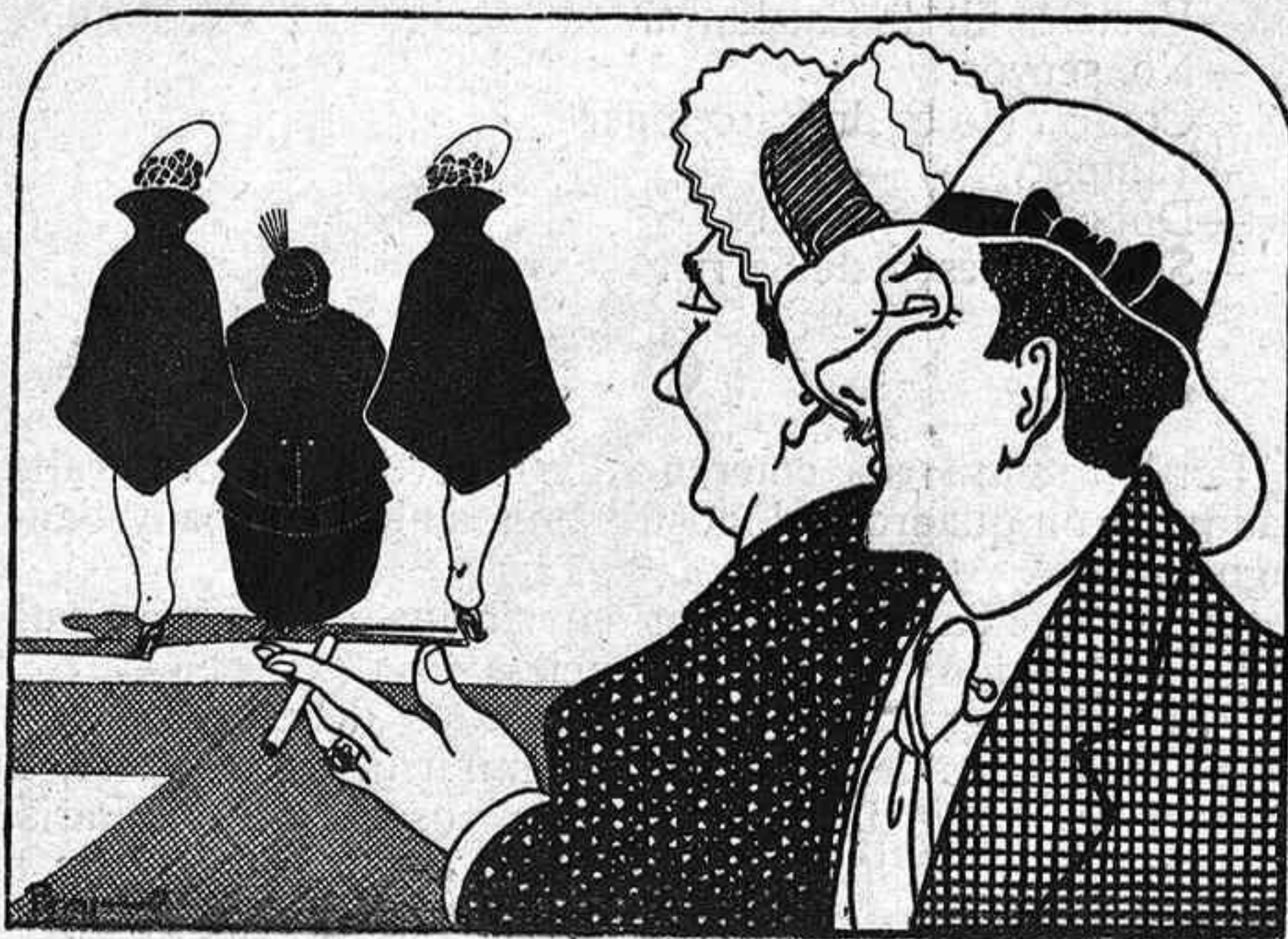
En Santiago *està venut* a l'estranger.

Que per molts anys!

LA SERPETA DE L'ENVEJA

—I si anavem a cantar a París i a Londres, nosaltres, també?.

—Fins a l'estiu llueixen capes; ja veus si se'n tornen, de toreres.
—No seré pas jo qui vulgui fer de toro.

En Tressols ha tornat de França, on ha permanescut durant uns dies per a gestionar la fundació d'una agència policíaca internacional, de caràcter privat, que vol instal·lar a Barcelona.

A París, ha parlat en Tressols amb el cèlebre *detective* Monsieur Goron.

Hi ha parlat en francès, naturalment. Perque, en castellà, en Goron no l'hauria entès de res.

No l'entenen ni els castellans, quan hi parla!

NOTES DE CASA:

Hem rebut unes targes de convit del «Smart-Cine» per a assistir a l'inauguració de l'aparell *Philipps Paganini*, amb el qual seràn acompanyades orquestralment les pel·lícules que's projectin des del 8 del corrent en l'esmentat cinematògraf del carrer de Salmerón.

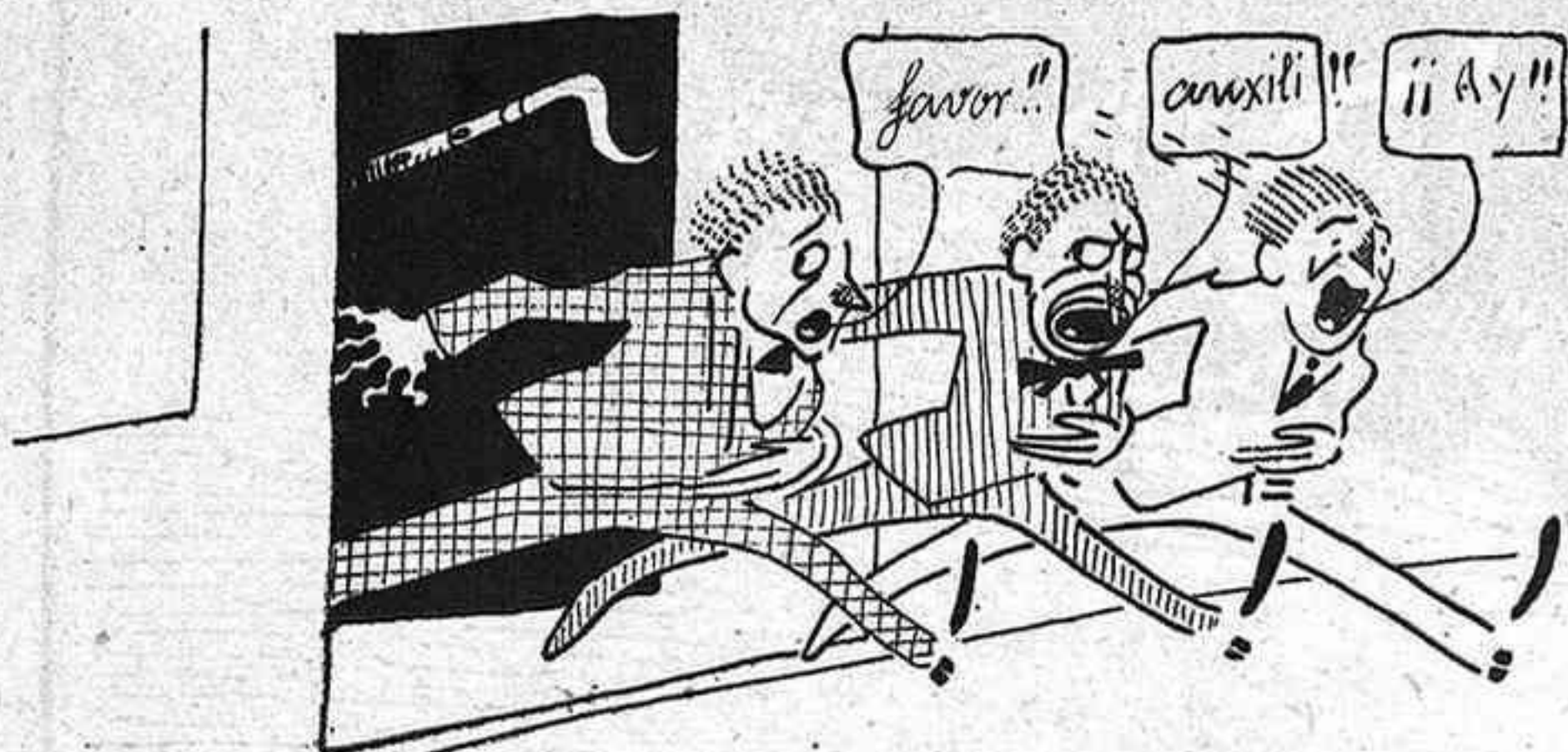
Sembla que'l *Philipps Paganini* és una cosa meravellosa. Mercès per l'atenció.

Els pobres guardies municipals encara van vestits d'hivern.

Que prenguin paciència.

Que prenguin paciència pensant que, en canvi, aniràn encara d'estiu per allà als voltants de Tots-Sants.

Ademés, s'ha comprovat que'l panyo de les guerrerres que

REFRÀ EN ACCIÓ

Tras de cuernos palos

han d'estrenar no són iguals de color per a tots els guardies. Això serà un bunyol; però ja ho digué el poeta:

«En este mundo traidor
nada hay verdad ni mentira.
Todo es según el color...»
del panyo de la levita.

I em sembla que als pobres Rodríguez els hauràn deixat blaus, com sempre.

Molts diaris ploraners paragonen irònicament el nombre de telegrams que ha rebut el *Joselito*—més de dos mil—amb el nombre escàs dels que porta rebuts el *Punteret*.

Perdonin-nos, il·lustres cocodrils; però això no té *punteret* de comparació.

Vostès mateixos, al detallar les respectives *cogidas* d'un i altre matadors, ho han fet de diferent manera i amb distint *acolorament*.

I demà que se'ls ofereixi ocasió de publicar fotografies dels mateixos torejadors «en su lecho de muerte» ¿quin cadavre s'estimaràn més publicar, el del *Punteret* o el del *Gallito*?
Siguem sincers, una vegada a la vida!

Oh, les meravelloses iniciatives del senyor Pich!

En volen una mostra?

Dies enrera varem llegir que'l bombejat patrici, en obsequi a la classe obrera, havia ordenat que'l despaig de cèdules estés obert, els dissabtes, fins a les nou de la nit.

Nosaltres, a pesar d'això, desitjosos de que'ls pobres empleats no pleguessin, per culpa nostra, a deshora, varem anar-hi a les quatre de la tarde.

I a l'arribar a l'oficina, ens varem trobar a la porta un ordenança que amb molta cortesia ens barrà el pas.

—Tendrà V. que venir por la mañana—va dir-nos.

—I això?

—Por las tardes no se despacha. Los empleados están de vacaciones.

En tot lo del senyor Pich ha passat lo mateix.

Molt bombo, molta musica, molt aparato escènic...

Però al cap d'avall...

Si agafes, bon lector, totes les coses

que suposen que ha fet, i les ajuntes,

no tindràs més remei que di amb nosaltres:

—Molt soroll de boixets i poques puntes.

«Durant el passat mes de juny—diu una nota que ha fet publicar l'Ajuntament—la recaudació de Consums, comparada amb igual mes del any anterior, ha tingut un augment de cinquanta quatre mil pessetes».

Bé. Què volen dir amb això? Perquè ens les expliquen aquestes coses?

¿Que per ventura els senyors que formen la Comissió hi han posat algun quarto de la seva butxaca?

I doncs!...

No sabem veure quin mèrit hi pot haver en que a Consums, com a tot arreu, se recaudi lo que efectivament s'ha de recaudar.

Ara, si l'intenció de la nota és tocar per carambola als senyors que l'any passat se cuidaven d'aquest ram...

Llavors, ja ens explicarem perquè l'augment fan notà i entre dents exclamarem:

—Ah!...

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

LLIBRES UTILS I DISTRETS PER A LLEGIR AL CAMP

Remedios que curan (Medicina casera)

Todos los veraneantes deben poseer este libro

UNA peseta

NAPOLEÓN
en la guerra y en la paz

Un tomo 8.º

UNA peseta

Les cent millors poesíes
de la llengua catalana
Triades per E. MOLINÉ i BRASÉS

Una pesseta

JOSEP BURGAS

::: FLOR DE
PICARDÍA :::

Un tomo

Una pesseta

Eterna luna de miel

SECRETOS DEL LECHO CONYUGAL
Cartilla higiénica para los recién casados
por el Dr. BEARSON Una pta.

Vidamor, per J. Burgas . . . . . Un tomo: Una pesseta

El llibre dels petons, per J. Burgas . . . . . Ptes. 0'50

Llaminadures del cor, El quart dols . . . . . Un tomo: Ptes. 0'50

Pessigolles fines, Sobre la dòna i l'amor. . . . . Un tomo: Ptes. 0'50

CIENCIAS Y PACIENCIAS PER FRA NOI

SECRETS D'ECONOMÍA DOMÉSTICA :: REMEYS FÁCILS Y BARATOS :: EXPERIMENTS DE FÍSICA RECREATIVA :: FÓRMULAS NOVAS D'ART CULINARI JOCHS Y ENTRETENIMENTS CASULANS

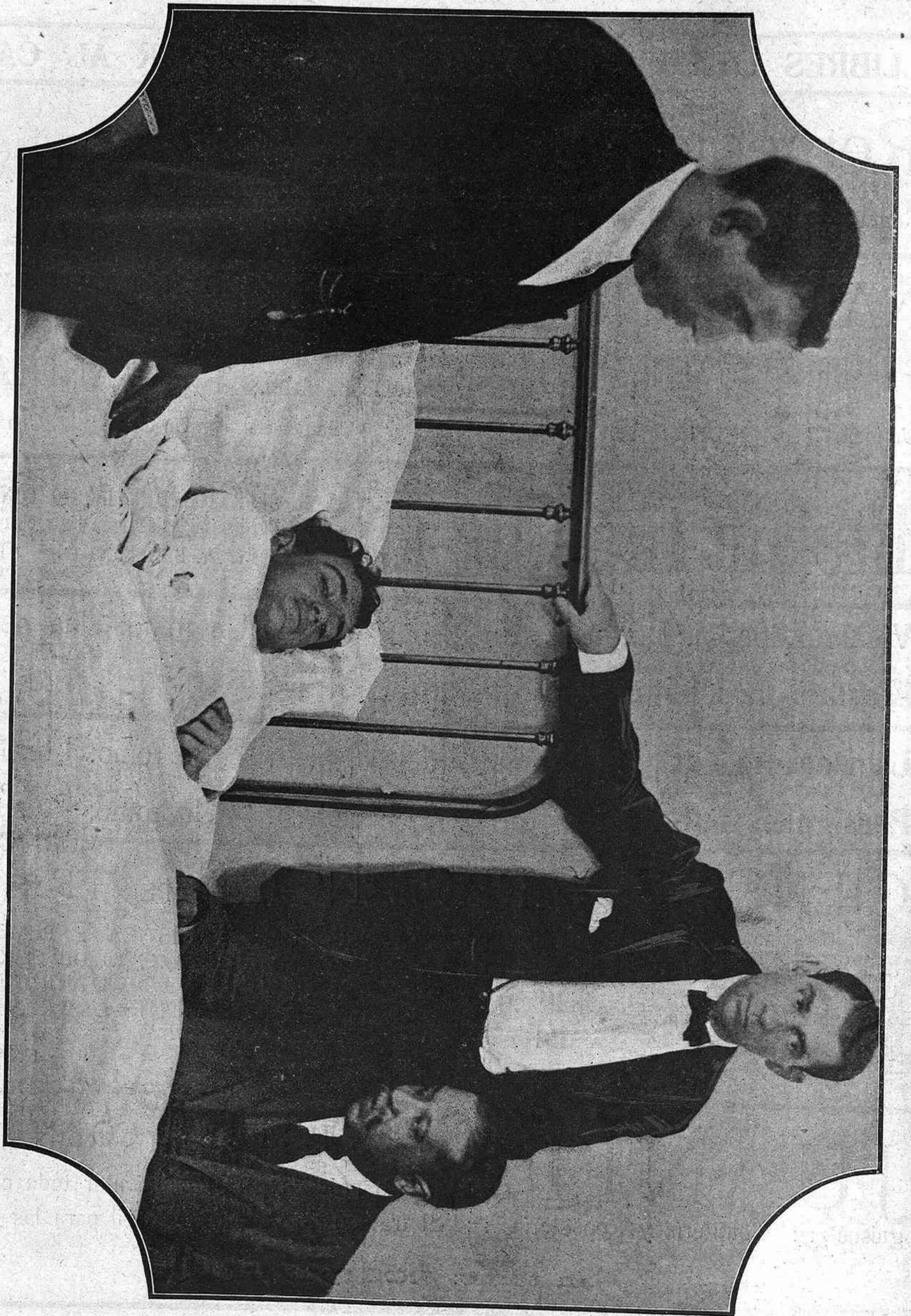
Un tomo

UNA pesseta.

JUANITA :: LA PERFECTA COCINERA ::
Libro práctico para condimentar toda clase de guisos ::: Confitería y Repostería ::: El tratado de cocina más fácil para las familias

Un tomo: **DOS** pesetas

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

El famós torero Josep Gómez (*Gallito*), ferit en la darrera corrida de «El Sport», després de la primera cara. Entre les figures que'l volten, s'hi destaca la del seu íntim amic i admirador, el senador don Emili Junoy.